

Gimnazija Škofja Loka –

dobitnica evropskega jezikovnega priznanja za leto 2011 za projekta »Jezik – kultura in tradicija« in »Rusijada«

»Gimnazija Škofja Loka v sklopu svojih dejavnosti že vrsto let koordinira različne izobraževalne projekte na nacionalni ali evropski ravni, organizira mednarodne izmenjave dijakov ter izvaja bogat program kulturnih prireditev s področja spodbujanja učenja in poučevanja jezikov ter promocije večjezičnosti. Mednje spadata tudi letošnja projekta, ki jima podeljujemo evropsko jezikovno priznanje.«¹

Evropska merila za pridobitev evropskega jezikovnega priznanja upoštevajo pobude, ki:

- morajo biti vsestranske, kar pomeni, da mora vsak element jezikovnega projekta zagotavljati, da se potrebe učenca zaznajo in upoštevajo,
- naj bi predstavljale izboljšanje v nacionalnem kontekstu (jasen napredek pri poučevanju ali učenju jezikov v smislu kakovosti ali količine),
- morajo motivirati učence in učitelje, da izboljšajo jezikovne spretnosti,
- morajo biti izvirne in ustvarjalne ter morajo slediti evropskim smernicam (prilagojene evropski jezikovni raznolikosti) ter
- morajo biti prenosljive (uporabne tudi za udeležence v drugih državah) in morajo upoštevati evropski prioriteti: učenje jezikov v skupnosti in znanje jezikov kot priprava na delo.

Evropsko jezikovno priznanje za leto 2011, ki ga podeljujeta Ministrstvo za

Evropsko jezikovno priznanje za leto 2011 je prejela Gimnazija Škofja Loka.

1 Odlomek iz uradne obrazložitve Komisije za evropsko jezikovno priznanje.

šolstvo in šport Republike Slovenije in CMEPIUS (Center Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja), je Gimnazija Škofja Loka prejela 26. septembra 2011, ob evropskem dnevu jezikov, v Slovenskem šolskem muzeju v Ljubljani.

Jezik – kultura in tradicija, tujejezični recital Unescove mreže projektnih šol

Gimnazija Škofja Loka je že leta 1997 stopila v slovensko mrežo Unescovih projektnih šol (ASPnet), ki deluje pod okriljem Organizacije združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo, v Sloveniji pa ga, po začetnem strokovnem sodelovanju Zavoda RS za šolstvo in direktorice Urada RS za Unesco, vodi nacionalna koordinatorica Unesca, skupaj s člani programskega sveta Unesca na Ministrstvu za šolstvo in šport Republike Slovenije.

Generalna skupščina Unesca je na svojem 31. zasedanju za prvo desetletje tretjega tisočletja cilje svojega delovanja opredelila s tematskimi sklopi, ki povezujejo njene štiri stebre delovanja: svetovni problemi in njihovo reševanje (globalna vloga OZN), človekove pravice, demokracija, strpnost in sodelovanje, interkulturno učenje oziroma projektno delo med posameznimi šolami, na osnovi narodnega in mednarodnega sodelovanja, ter okoljski problemi – njihovo interdisciplinarno reševanje.

Učiteljski zbor in dijaki Gimnazije Škofja Loka so v omenjenih temah in načinu delovanja mreže videli možnost tako za sodelovanje s sorodnimi gimnazijami

Glasbeni nastop dijakinje in dijaka Gimnazije Škofja Loka na recitalu 2011.

(foto: Nik Mahnič)

v okviru slovenske ASP mreže kakor tudi za mednarodno sodelovanje. Zato tudi ni naključje, da je bil med drugim dijak 2. letnika škofjeloške gimnazije leta 1998 slovenski predstavnik na svetovnem kongresu mladih v Parizu in je bila dijakinja 4. letnika udeleženka svetovnega tabora mladih na Tajskem leto kasneje. Delovanje v mreži je dijakom različnih letnikov ponujalo precej možnosti projektne sodelovanja med slovenskimi šolami (Gimnazija Ptuj, Gimnazija Novo mesto, Gimnazija Ravne na Koroškem, Gimnazija Nova Gorica, Gimnazija Jožeta Plečnika Ljubljana, 1. gimnazija Celje).

Leta 2000 je Unescova mreža šol doživela korenito organizacijsko spremembo, šole v mreži so se začele povezovati znotraj posameznih regij v okviru na novo ustanovljenih Unescovih središč. Posamezna šola je glede na svoje delovanje imela možnost, da ob izpolnjevanju določenih, tudi mednarodno standardiziranih, kriterijev središčem po državi ponudi t. i. nacionalni projekt. Leta 2000 je bilo v Unescovi mreži šol uradno registriranih 16 nacionalnih projektov. Med njimi je bil tudi projekt škofjeloške gimnazije **Jezik – kultura in tradicija**, to je večjezični recital, ki ga je Gimnazija Škofja Loka do takrat že večkrat uspešno organizirala za šole v mreži. Od leta 2000 ga organizira vsako leto za Unescovo mrežo slovenskih šol, to je za učence osnovnih ter dijake srednjih šol, občasno se recitalu pridružijo otroci vzgojno-varstvenih zavodov.

Tujejezični recital je celoletni projekt, pri katerem dijaki in učenci pri rednem pouku materinščine in tujih jezikov, v sodelovanju z mentorji in mentoricami v okviru projektnega dela, pripravljajo nastop, s katerim se bodo predstavili pred sošolci ali starši. Tematika izhaja iz nabora tem, ki jih določi generalna skupščina OZN za določeno leto (leto 2011 je npr. mednarodno leto gozdov); najboljše in najbolj kvalitetne po izboru šole vsako leto vidimo na odru Sokolskega doma v Škofji Loki.

»Na nacionalnem tujejezičnem festivalu v Škofji Loki, ki poteka vsako leto oktobra, v sklopu tedna Evrope, tako učenci z vseh sodelujočih šol predstavijo svoje izdelke, veščine in znanja, ki so povezani z razpisano Unescovo temo. To so npr. predstavitve avtorske literature, interpretacije umetnostnih besedil, dramske uprizoritve, kratki filmi, intervjuji ali glasbeno-plesne predstavitve v tujih jezikih. Projekt tako spodbuja inovativnost in ustvarjalnost mladih pri delu v okviru izbranih tematik ter prispeva k širjenju njihovega besednega zaklada in hkrati k bolj suvereni uporabi strokovnega izrazoslovja v tujem jeziku.«²

Strategija temelji na štirih temeljnih Delorsovih stebrih izobraževanja. Ti so: *Učiti se, da bi vedeli* (vsebina in proces izobraževanja), *Učiti se, da bi znali delati* (znanje in sposobnosti), *Učiti se, da bi znali živeti skupaj* (strpnost, toleranca) in *Učiti se biti* (celostni razvoj posameznika).

Koordinatorjem in mentorjem na različnih šolah se je koncept recitala ujemal

Na recitalu so tudi plesne točke.
(iz arhiva Gimnazije Škofja Loka)

s sodobno metodologijo poučevanja jezikov, zato je projekt Gimnazije Škofja Loka zanimiv še danes in upajmo, da bo tudi v prihodnje. Ciljni jeziki projekta so vsi jeziki, ki se jih učenci oziroma dijaki učijo v javnem izobraževalnem sistemu. Tako smo bili na loškem recitalu priča nastopom v številnih jezikih, tudi maternih jezikih učencev ali dijakov, ki bivajo v Sloveniji kot tujci: poleg slovenščine tako še v angleščini, francoščini, nemščini, ruščini, italijanščini, latinščini, španščini, danščini, češčini, makedonščini, hrvaščini, kitajščini, albanščini, bolgarščini in drugih.

V desetih letih recital ni veliko spreminjal zunanje podobe. Sodelujoče šole dobijo v začetku leta podrobna navodila o tematiki prireditve, potem pa je od ustvarjalnosti dijakov in učencev odvisno, v kakšni obliki se bo kdo predstavil. Zavedamo se, da je jezik najprej orodje komunikacije, da pa se poleg tega z jezikom naučimo tudi kulture in tradicije naroda jezika, ki se ga učimo, zato oblika predstavitev na recitalu ni predpisana. Udeleženci se lahko predstavijo z recitacijo, deklamacijo (veliko je avtorske poezije), s petimi pesmimi (tudi svojimi), z dramatiziranimi odlomki, s skeči, z intervjuji, s plesom (solističnimi nastopi, plesnimi pari ali folklornimi nastopi), kratkim filmom oziroma klipom, lahko je to nastop (šolske) glasbene skupine (z avtorskim besedilom) ... Otroci iz vrtcev lahko sodelujejo predvsem s svojimi risbami in podobnimi likovnimi izdelki.

»Še posebej pa je pomembno, da (projekta) večata samozavest mladih pri sporazumevanju v tujem jeziku, spodbujata njihovo samoiniciativnost, ustvarjalnost in odprtost ter na izviran način prispevata k spoznavanju in uveljavljanju jezikovne ter kulturne raznolikosti v evropskem prostoru.«³

Gimnazija Škofja Loka svojo tradicionalno prireditev vedno pripravi tretji

petek v oktobru, ko se pouk na slovenskih šolah po septembrskih začetkih že dodobra ustali in se Škofja Loka odene v jesenske barve. Po dopoldanski uradni otvoritvi na šoli sledi kosilo za vse povabljene goste. Ker je ena od temeljnih vrednot Unescove strategije tudi ozaveščanje mladih o kulturni (in naravni) dediščini, opoldanski čas izkoristimo za predstavitev mesta Škofja Loka. Škofjeloški gimnazijci radi predstavijo gostom svoje mesto, saj se zavedamo, da živimo v enem od slovenskih srednjeveških biserov. Sledi uradna generalka, na kateri nastopajoči preizkusijo predvsem oder in tehniko. To je tudi čas za druženje, saj mladi pridejo v Škofjo Loko z vseh koncev države.

Ob štirih popoldne gre zares. Takrat se namreč uradna prireditev Jezik – kultura in tradicija, to je tujejezični recital, tudi prične. Sokolski dom je poln mladih, ki znajo prisluhniti drugim nastopajočim. To je tudi čas, ko mladi na prav poseben način spregovorijo o sebi, o svojem vsakdanjiku, svetu, v katerem živijo, in to v tujem oziroma maternem jeziku. Dobri dve uri je oder njihov in na njem se zvrstijo vsakovrstne zgodbe, ki jih prinesejo s seboj. Tako naša prireditev živi naprej, mladi in njihovi mentorji pa obljublajo, da se bodo naslednje leto v Škofjo Loko vrnili. In do sedaj so obljubo vedno držali.

S projektom tujejezični recital Jezik – kultura in tradicija smo tako na Gimnaziji Škofja Loka kot na drugih šolah udeleženkah recitala pri rednem pouku uspeli povezati učenje tujih jezikov z Unescovo tematiko. Recital je postal prepoznaven v lokalni skupnosti in tudi širšem slovenskem prostoru. V projekt je vsako leto vključenih več slovenskih osnovnih in srednjih šol ter partnerskih šol iz tujine, širi se tudi v vrtce. Tako se je recitala v povprečju vsako leto udeležilo 15–20 slovenskih osnovnih in srednjih šol ter šol iz tujine, kar pomeni 100–150 učencev oziroma dijakov in 20–30 mentorjev.

Dijaki Gimnazije Ptuj pri izvajanju svoje točke na jezikovnem recitalu 2011.

(foto: Nik Mahnič)

Pravzaprav je projekt Jezik – kultura in tradicija celoleten projekt. Vse opisane dejavnosti namreč potekajo ali pri rednem pouku ali pri izvenšolskih dejavnostih. Šole same ob zaključku šolskega leta ali kadar koli med letom (zelo pogosto ob evropskem dnevu tujih jezikov, 26. septembra) izberejo najboljše prispevke, pesmi, razmišljanja, ki jih prijavijo na škofjeloški recital. Tako je tujejezični recital v Škofji Loki zaključek večmesečnega dela, kjer imajo le najboljši možnost, da pokažejo, kaj zmorejo in znajo.

V letu 2011 je bilo v nacionalni projekt vključenih 22 slovenskih osnovnih in srednjih šol, od Primorske do Koroške in Prekmurja, ter posredno s prispevki dijakov gimnaziji z Danske in iz Španije, 170 učencev in dijakov ter 45 mentorjev. Na otvoritveni slovesnosti so se nam pridružili tudi otroci iz Vrtca Škofja Loka.

Tujejezični recital so v letih od 2001 do 2011 na Gimnaziji Škofja Loka oblikovali in ustvarjali učitelji Gimnazije Škofja Loka: Jože Bogataj, prof., avtor nacionalnega projekta in koordinator Unesco ASP mreže na Gimnaziji Škofja Loka, v letih od 2001 do 2009, Nataša Veber, prof., koordinatorica nacionalnega projekta, v letih od 2002 do 2006, Nika Marenk, prof., koordinatorica nacionalnega projekta, v letih od 2007 do 2011, Ana Prevc Megušar, prof., koordinatorica Unesco ASP mreže na Gimnaziji Škofja Loka, v letih 2010 in 2011. Ob vseh izvedbah recitala je za računalniško obdelavo in tehnično podporo skrbela Alenka Kolenc Krajnik, prof. Tujejezični recital Jezik – kultura in tradicija je zaživel ter se vsako leto ohranjal in bogatil tudi ob podpori ravnateljev Marjana Luževiča in v zadnjih dveh letih Jožeta Bogataja. Ob vsakoletnih izvedbah recitala je Gimnaziji Škofja Loka stala ob strani tudi Občina Škofja Loka, ki nam je ponudila prostor za izvedbo – najprej še v stari,

Šolski ansambel The Nipple People. (iz arhiva Gimnazije Škofja Loka)

t. i. Kristalni dvorani, kasneje v Sokolskem domu. V letu 2009, ko zaradi obnove dvorane običajna izvedba recitala ni bila mogoča, smo namesto nje na osnovi pripeljih prispevkov učencev in dijakov slovenskih šol izdali tiskano publikacijo.

Škofjeloški nacionalni Unescov projekt Jezik – kultura in tradicija ima močno evropsko in mednarodno dimenzijo. Vsakoletna tematika recitala se navezuje na teme, ki so v določenem letu, desetletju predpisane kot poudarjene Unescove teme in se istočasno obeležujejo v širšem evropskem in mednarodnem prostoru (npr. Unescovo mednarodno leto prostovoljstva, medkulturnega dialoga, državljanstva, zemlje, gozdov ...). V projekt sta neposredno ali posredno s svojim jezikom in kulturo vsako leto vključeni vsaj dve partnerski šoli Gimnazije Škofja Loka (Himmelev Gymnasium Roskilde, Danska, Dom Gymnasium Freising, Nemčija, Licej Scientifico Statale G. Oberdan, Trst, Italija, Soukrome gymnasium, Tabor, Češka, Institutio Antonio Machado, Alcalá de Henares, Španija, gimnazija BORG, Spittal, Avstrija). Če je le mogoče, se na recitalu omogoči nastop tujcem, ki se šolajo v Sloveniji, da se predstavijo v svojem maternem jeziku: makedonskem, bosanskem, albanskem, celo v kitajščini.

	Šol. leto	Tematika	Datum	Koordinatorji
1.	2001/02	Ob evropskem letu jezikov in tednu vseživljenjskega učenja	27. oktober 2001	Jože Bogataj
2.	2002/03	Mednarodno leto gora	18. oktober 2002	Jože Bogataj Nataša Veber
3.	2003/04	Mednarodno leto otrok s posebnimi potrebami	17. oktober 2003	Jože Bogataj Nataša Veber
4.	2004/05	Evropsko leto izobraževanja v športu in fair playu	22. oktober 2004	Jože Bogataj Nataša Veber
5.	2005/06	Ob letu evropske ustave in mednarodnem letu državljanstva	21. oktober 2005	Jože Bogataj Nataša Veber
6.	2006/07	Voda – vir življenja	10. oktober 2006	Jože Bogataj Nataša Veber
7.	2007/08	Ob evropskem letu medkulturnega dialoga	19. oktober 2007	Jože Bogataj Nika Marenk
8.	2008/09	Ob evropskem letu medkulturnega dialoga in mednarodnem letu zemlje	10. december 2008 (izid publikacije)	Jože Bogataj Nika Marenk
9.	2009/10	Ob mednarodnem letu inovativnosti in ustvarjalnosti	16. oktober 2009	Jože Bogataj Nika Marenk
10.	2010/11	Ljubezen prijateljstvo – ti in jaz	15. oktober 2010	Nika Marenk Ana Prevc Megušar
11.	2011/12	Ob mednarodnem letu gozdov - Drevo – simbol življenja	21. oktober 2011	Nika Marenk Ana Prevc Megušar

Preglednica z razpisanimi tematskimi sklopi, datumi izvedbe recitala in mentorji ter koordinatorji tujejezičnega recitala.

Tujejezični recital Jezik – kultura in tradicija si je kot nacionalni projekt Unescove mreže slovenskih šol pridobil svoje mesto v slovenskem prostoru. V tem obdobju smo učitelji in ustvarjalci recitala imeli možnost videti, kaj vse zmorejo mladi ob podpori svojih mentorjev: resnično vrhunske pevske točke, intimne literarne izpovedi, virtuosne plesne nastope, enkratne dramske upodobitve in neponovljiva doživetja, ki jih doživljajo ob izražanju v tujem in maternem jeziku. Obenem je enodnevno srečanje mladih v Škofji Loki namenjeno tudi družanju in spoznavanju kulturne dediščine tisočletne Škofje Loke.

Prav zaradi tega smo trdno prepričani, da bo recital Jezik – kultura in tradicija živel še naprej, saj je med mladimi želja po poznavanju tujih jezikov, kulture in tradicije še kako živa. Njihov ustvarjalni duh bo vedno našel mesto tudi na škofjeloškem Unescovem recitalu.

Rusijada – vseslovenski festival šol z ruščino

»Vzporedno s Tujejezičnim recitalom pa Gimnazija Škofja Loka prireja tudi Festival Rusijada, dogodek, ki zbližuje in povezuje učence, dijake in študente, ki se v Sloveniji učijo ruščine ter hkrati spoznavaajo rusko kulturo in tradicijo.

Ruščina s to prireditvijo kot učni jezik pridobiva enakovredno mesto med drugimi evropskimi jeziki v Sloveniji, ki že prirejajo tovrstne festivale, prav tako pa se utrjuje njena vloga in pomen v okviru slovenske jezikovne situacije. Festival zagotavlja motivacijo za učenje ruskega jezika, inovativno povezuje nastope različnih ciljnih skupin ter vzpodbuja medsebojno komunikacijo med mladimi, ki se ruščine učijo, ter maternimi govorci, npr. priseljenci iz Ruske federacije in njihovimi otroki, ki na festivalu tudi aktivno sodelujejo.»⁴

Festival **Rusijada**, vseslovensko srečanje šol z ruščino, poteka v organizaciji Gimnazije Škofja Loka, tudi idejne ustanoviteljice festivala, od leta 2007. O

Uradni znak Rusijade

4 Prav tam.

Rusijadi smo v Loških razgledih že pisali,⁵ zato na tem mestu podajamo zgolj poglobitve informacije. Festival koordinira profesorica ruščine Marjeta Petek Ahačič. Gre za projekt, ki se je zdaj že dobro usidral v slovenskem prostoru in omogoča tako tistim, ki se učijo ruščine, kakor tudi tistim, ki ruščino poučujejo, da se še bolj povežejo med saboj in stkejo tudi stike z ljudmi izven šolskega sistema, predvsem z gospodarstvom.

Rusijada je bionalni enodnevni dogodek, ki poteka na Loškem odru v Škofji Loki, po navadi zgodaj spomladi. Organizacijsko festival temelji na dveh delih, dopoldanskem, ko za udeležence festivala organiziramo generalko, in popoldanskem, ko poteka osrednja prireditev. Dopoldanski del je zelo pomemben zlasti udeležencem festivala, saj omogoča, da s pomočjo dijakov Gimnazije Škofja Loka, ki jim razkažejo mesto, navežejo stike z učenci, dijaki in študenti ruščine iz drugih slovenskih krajev, mentorji pa lahko v tem času izmenjujemo izkušnje.

Popoldanska prireditev, ki je preplet številnih zanimivih točk v ruščini (ples, glasba, skeči, TV-oddaje, recitacije, zbori ...), omogoča gledalcu, da na enem mestu in v enem popoldnevu doživi slikovito rusko kulturo ter morda podoživi svoje učenje ruskega jezika.

Prireditev zaključimo z nastopom umetniškega gosta, ki je tako ali drugače povezan z rusko kulturo in jezikom. Do sedaj smo gostili pesnico Nežo Maurer, duo IRA ROMA, Manco Izmajlovo, klovneso Evo Škofič Maurer ter igralca Matijo Vastla in Gregorja Zorca.

Nastopajoči udeleženci festivala Rusijada so osnovnošolci, gimnazijci, študentje rusistike ter zavod Vesela družina, ki združuje otroke v Sloveniji živečih Rusov. Tako se na posameznem festivalu na odru zvrsti več kot 130 nastopajočih.

Zelo pomemben del festivala sta tudi podpora in udeležba častnih gostov, kot so bili do sedaj: ministra za šolstvo in šport dr. Milan Zver in dr. Igor Lukšič, veleposlanik Ruske federacije v Sloveniji in drugi predstavniki veleposlaništva,

Nastop škofjeloških gimnazijcev na Rusijadi 2011. (foto: Nik Mahnič)

5 M. P. Ahačič, Rusijada – vseslovenski festival v Škofji Loki, LR 55/2008, str. 358–360.

župan Občine Škofja Loka, žena predsednika Republike Slovenije gospa Barbara Miklič Türk ter direktor Centra ruske kulture in znanosti v Sloveniji gospod Rifat Patejev. Festival s svojim obiskom počastijo tudi predstavniki Društva Slovenija Rusija in predstavniki podjetij, ki podpirajo sklad. Festival Rusijada se je izkazal kot odlična priložnost za navezovanje stikov med gospodarstvom in šolami, za neformalna srečanja in pogovore med izkušenimi poslovneži ter morebitnimi bodočimi uslužbenci.

Rusijada je kulturni dogodek, ki predvsem temelji na:

- dobri volji prostovoljcev – dijakov ruskih razredov Gimnazije Škofja Loka,
- podpori Društva Slovenija Rusija, ki v svojem skladu vsako leto zbere finančne prispevke tistih gospodarskih družb, ki si želijo, da bi se čim več Slovencev učilo ruščino, saj takšne bodoče sodelavce potrebujejo za svoje uspešno delo,
- podpori Občine Škofja Loka,
- prizadevanjih kolegov učiteljev ruščine, ki na vsaki Rusijadi poskrbijo za številne točke v ruščini ali o ruski kulturi.

Čeprav beseda festival po navadi označuje nekaj velikega in dragega, je Rusijada predvsem vsota mnogih majhnih prispevkov ljudi, ki jim ruski jezik s svojo bogato kulturo veliko pomeni. Evropsko jezikovno priznanje, ki smo ga prejeli za ta projekt, tudi zato vidimo kot spodbudo vsem tistim, ki nimajo vnaprej zagotovljenih ne človeških ne materialnih sredstev, pa si vseeno želijo na svojem področju nekaj premakniti.